

Kannanotto lyhytaikaisten ympärivuorokautisten hoitopaikkojen lisäämiseksi

Keusoten hyvinvointialueella on liian vähän ikääntyneiden lyhytaikaisia ympärivuorokautisia hoitopaikkoja

Omaishoitajaliitto ja alueen omaishoitajayhdistykset vaativat lyhytaikaisten hoitopaikkojen lisäämistä, jotta omaishoitajat pystyvät pitämään heille kuuluvat lakisääteiset vapaapäivänsä.

Sopimuksen tehneillä omaishoitajilla on oikeus 2–3 vapaavuorokauteen kuukaudessa, ja vapaat tulee järjestää tarkoituksenmukaisella tavalla (laki omaishoidon tuesta).

Omaishoitajien jaksamisen ja arjen sujumisen kannalta on oleellista, että erilaisiin tarpeisiin tarjotaan tarkoituksenmukaisia hoidon järjestämistapoja. Yksi keskeinen tapa on ympärivuorokautisissa hoitopaikoissa järjestettävä omaishoidon vapaan aikainen hoito. Ympärivuorokautisten hoitopaikkojen saatavuus on tärkeää erityisesti omaishoitajille, joiden läheinen tarvitsee valvontaa ja apua myös öisin.

Keusoten alueella oli 1 313 sopimuksen tehnyttä omaishoitajaa vuonna 2023. Heistä yli puolet on 65 vuotta täyttäneitä. Lisäksi on paljon muita henkilöitä, joilla on sitova hoivavastuu läheisestään.

Tilanne Keusotessa

Omaishoitajayhdistykset ovat saaneet viime aikoina omaishoitajilta yhteydenottoja, joissa omaishoitajat ovat esittäneet huolensa lyhytaikaishoitopaikkojen riittämättömyydestä Keusoten alueella. Tällä alueella hoitopaikkoja on vain kahdessa kunnassa: Järvenpään Vaahterakodissa ja Tuusulan Helmessä. Nämä hoitopaikat ovat osalle omaishoitoperheistä liian kaukana ja kuljetuksista aiheutuu heille lisäkuluja.

Esimerkiksi jo syyskuussa on kerrottu, että paikat ovat täynnä ja seuraava mahdollisuus vapaan aikaiseen hoitoon on vasta vuodenvaihteessa 2024–2025. Hoitajaksojen siirtäminen on tarpeen vaatiessa mahdotonta, eikä uusille palvelun käyttäjille ole tilaa. Ympärivuorokautisten hoitopaikkojen vähentäminen kohdistuu erityisesti perheisiin, joissa hoivan tarve on vaativaa ja sitovaa. Heille perhehoito ei ole vaihtoehto vapaiden järjestämiseen, koska perhehoidossa omaishoidettavan tulee olla riittävän hyväkuntoinen fyysiseltä ja kognitiiviselta toimintakyvyltään.

Vapaat ovat keskeinen keino tukea omaishoitajien jaksamista

Omaishoitajat vastaavat hyvin vaativasta ja sitovasta hoivasta. Vapaat ovat tärkeitä hengähdyshetkiä ja tukevat omaishoitajan jaksamista sekä omaishoidon jatkumista.

Omassa kodissaan asuu lisääntyvä määrä yhä huonokuntoisempaa vanhusväestöä kotiin tuotavien palveluiden ja omaishoidon turvin. Omaishoitajan vapaita tulee olla saatavilla säännöllisesti, ei vasta kuukausien päästä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen haastattelemat hyvinvointialueiden omaishoidon asiantuntijat kokivat lakisääteiset vapaat omaishoitajien jaksamisen tukemisessa tärkeimmäksi tukimuodoksi. Sen vuoksi vapaiden siirtämistä pitkän ajan päähän ei nähty hyvänä ratkaisuna. Vapaiden järjestämisvaihtoehdoissa korostettiin yksilöllisyyttä ja joustavuutta.

Lopuksi

Väestö ikääntyy ja hoidon tarpeet kasvavat. Ympäri vuorokautisten hoitopaikkojen ja omaishoidon vapaan aikaisen hoidon vaihtoehtojen tarve ei vähene Keusotenkaan alueella. Ilman omaishoitoa ei palvelujärjestelmä kestä.

Omaishoitajaliitto ja alueen omaishoitajayhdistykset vaativat, että lyhytaikaisia ympärivuorokautisia hoitopaikkoja tulee olla asianmukainen määrä omaishoitajien vapaiden järjestämiseksi, ja niitä pitää olla tarjolla tasaisemmin eri puolilla Keski-Uuttamaata.

Hyvinkään Omaishoitajat ry, Ari-Pekka Laakso, puheenjohtaja

Keski-Uudenmaan Omaishoitajat ry, Elina Kauppila, sihteeri

Omaishoitajaliitto ry, Sari Tervonen, toiminnanjohtaja

Lisätietoa: Ari-Pekka Laakso, puh. 044 203 8297, hyvinkaan.omaishoitajat@gmail.com

Elina Kauppila, puh. 040 094 8232, info@keskiuudenmaanomaishoitajat.fi

Lähde:

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. 2024. Sopimusomaishoidon tilannekuva, s. 20, 36, 49. Työpaperi 53/2024. [Sopimusomaishoidon tilannekuva 2024 \(julkari.fi\)](#)